

Стручно-методолошко упутство за спречавање уношења и контролу ширења COVID-19 у Републици Србији

Предмет: Измена Прилога 7. Поступак с блиским контактима особе оболеле од COVID-19 Стручно-методолошког упутства за спречавање уношења и контролу ширења COVID-19 у Републици Србији

Имајући у виду актуелну епидемиолошку ситуацију у Републици Србији, као и кретање епидемије у другим Европским земљама, а у вези са појавом и трансмисијом делта и омикрон варијанте вируса SARS-CoV-2, обухват вакцинацијом, очекиване ефекте новог таласа на капацитете здравственог система и друштво у целини, дајемо следеће предлоге измена Прилога 7. Стручно-методолошког упутства за спречавање уношења и контролу ширења COVID-19 у Републици Србији:

1. Мера карантина у кућним условима за све идентификоване блиске контакте COVID-19 случајева спроводи се у трајању од 10 календарских дана од момента последњег контакта.
 - **Након истека 10 дана, уколико у том периоду није дошло до појаве симптома и знакова болести, карантин се прекида без тестирања.**
 - Датум последње изложености, односно последњег контакта са COVID-19 случајем је нулти дан.
 - **Карантин се може прекинути након 7. (седмог) дана уз негативан резултат PCR теста урађеног о сопственом трошку.** Узорак за PCR тест се може узети најраније 6. (шестог) дана од почетка карантина.
 - Сви контакти којима је прописана мера карантина су у обавези да се до истека 14 дана од последњег контакта са COVID-19 случајем строго придржавају прописаних мера личне заштите (ношење заштитне маске увек кад се у затвореном простору борави са другим особама у истој просторији, као и на отвореном уколико се не може одржавати одстојање од најмање два метра од других особа, прање и дезинфекција руку, избегавање окупљања у затвореном и на отвореном простору).

2. Од мере карантина након блиског контакта са COVID-19 случајем су изузете све особе које испуњавају најмање један од следећих критеријума:
- доказ о примљеној другој, односно трећој дози вакцине против заразне болести COVID-19 којим се потврђује да вакцинација није старија од 210 дана од последње дозе вакцине,
 - доказ о прележаној заразној болести COVID-19 у виду позитивног REAL TIME PCR теста на SARS-CoV-2 или теста за детекцију антигена SARS-CoV-2, не млађег од 14 и не старијег од 210 дана од дана узорковања. Уколико је тест за детекцију антигена SARS-CoV-2 урађен у лабораторији у приватној својини, односно није уписан у информациони систем covid.rs уз резултат теста се мора поседовати извештај лекара из ковид амбуланте или извештај о хоспитализацији (отпусна листа) у којима се потврђује дијагноза болести COVID-19 у периоду када је извршено тестирање, ради прихватања доказа за потребе ослобађања од обавезе карантина/карантина у кућним условима.
 - позитиван резултат серолошког тестирања на SARS-CoV-2 S-Protein (RBD) Immunoglobulin G (IgG) урађен у некој од лабораторија у јавном власништву, не старији од 90 дана од дана узорковања.
 - Особе које су изузете од мере карантина из горе наведених разлога су у обавези да се до истека 14 дана од дана последњег контакта са COVID-19 случајем строго придржавају прописаних мера личне заштите (ношење заштитне маске увек кад се у затвореном простору борави са другим особама у истој просторији, као и на отвореном уколико се не може одржавати одстојање од најмање два метра од других особа, прање и дезинфекција руку, избегавање окупљања у затвореном и на отвореном простору).

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Анализирајући епидемиолошку ситуацију COVID-19 оболевања у свету након од маја месеца 2021. године уочен је пораст у оболевању од COVID-19 након краткотрајног пада броја оболелих. Међу новооболелима главни изазивач оболевања је делта варијанта SARS-CoV-2 вируса, док је оболевање већински дијагностиковано код невакцинисаних особа, а последњих недеља 2021. године је дошло до појаве и трансмисије омикрон варијанте. Резултати истраживања указују да је делта варијанта вируса за више од 60% заразнија у односу на друге варијанте. Тренутни докази сугеришу да код делта варијанте имамо скраћени период инкубације, тако да је максимални период инкубације процењен на 11,5 дана, као и веће вирусно оптерећење и продужено трајање излучивања вируса и то до 18 дана. Процењује се да су особе заражене делта варијантом најзаразније током раних стадијума инфекције, са врхунцем заразности 2,1 дан

пре појаве симптома, и да одржавају високо вирусно оптерећење до седмог дана након појаве симптома. Подаци за вирусолошке и епидемиолошке карактеристике омикрон варијанте се и даље прикупљају и анализирају. Резултати досадашњих студија указују на малу вероватноћу да су пацијенти са благим до умереним симптомима COVID-19 заразни дуже од 10 дана након појаве симптома.

Недавне студије о делта варијанти SARS-CoV-2 показују да је ризик од заразе мањи за потпуно вакцинисане особе. Уколико дође до заразе вирусно оптерећење је слично код вакцинисаних и невакцинисаних особе, мада је уочено да оно брже опада код вакцинисаних. Опсервационе студије су показале да одбрамбена способност имуног система против COVID-19 опада након 5 месеци од потпуне вакцинације, али је вакцина и даље ефикасна у спречавању хоспитализације и развоја тешке форме болести.

Ризик од накнадне инфекције и даљег преноса алфа варијанте SARS-CoV-2 код оних код којих је раније дијагностикован COVID-19 је низак (апсолутна стопа: 0–1,1%), уз заштиту која се одржавала до 10 месеци после иницијалне инфекције. Међутим, ризик од поновне инфекције делта варијантом SARS-CoV-2 у поређењу са претходном алфа варијантом виши је за 46% код оних код којих је од претходне инфекције прошло ≥ 180 дана, а у апсолутном смислу тај ризик од реинфекције делта варијантом је и даље остао низак и износи око 1%.

Праћење контаката је кључно за успоравање ширења SARS-CoV-2 и заштиту здравља појединаца, породица и заједнице. Циљ идентификације и праћења блиских контаката особа којима је дијагностикован COVID-19 је рана дијагностика и прекид даљег преноса SARS-CoV-2 брзим идентификовањем и изолацијом свих секундарних случајева COVID-19 који могу настати након преноса са примарних случајева.

Идентификацијом и праћењем контаката омогућава се:

- благовремено идентификовање контаката оболелих од COVID-19;
- саветовање оних који су оболели од COVID-19 како би се безбедно изоловали; информисање оних који су били у блиском контакту са неким коме је дијагностикован COVID-19 о њиховој изложености и могућем ризику од развоја болести, о потреби карантина у кућним условима, правилној хигијени руку и респираторној хигијени, као и шта да раде ако се појаве симптоми болести;
- саветовање оних који су били у блиском контакту са неким коме је дијагностикован COVID-19 о корацима које је потребно да предузму, у зависности од њиховог вакциналног статуса и претходно прележане инфекције узроковане SARS-CoV-2;
- тестирање свих контаката с високим ризиком који су били изложени случају COVID-19, без обзира да ли имају симптоме или не и што је пре могуће након што су идентификовани, како би се омогућило даље праћење контаката;

- тестирање свих контаката с ниским ризиком који су били изложени случају COVID-19 у окружењима где је ризик од преноса низак и/или је популција осетљива на развој тешких форми COVID-19;
- тестирање свих контаката који постану симптоматски.

Да би праћење контаката било ефикасно, идентификација контаката мора бити брза. Према препорукама Европског центра за контролу и превенцију болести свака земља треба да прилагоди праћење контаката својој локалној епидемиолошкој ситуацији и расположивим ресурсима, пре свега људским капацитетима. Чак и ако сви контакти сваког случаја нису идентификовани и праћени, и даље се сматра да праћење контаката доприноси смањењу преноса у комбинацији са другим нефармацеутским мерама. У ситуацијама ограничених ресурса праћење контаката увек треба да имају за циљ да покрије барем случајеве који се дешавају у окружењу високог ризика, као што су установе социјалне заштите за смештај старих и других лица, болнице и друге здравствене установе, радне организације, затвори и избеглички кампови како би се смањио пренос и ублажио утицај COVID-19 на угрожене популације.

Табела 1. Класификација контакта на основу нивоа изложености (Извор: European Centre for Disease Prevention and Control. Contact tracing for COVID-19)

Контакт са високим ризиком услед изложености (блиски контакт)	Контакт са ниским ризиком услед изложености
<p>Особа која је имала једну или више од следећих изложености:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Контакт лицем у лице са оболелим од COVID-19 на растојању мањем од два метра дуже од 15 минута у периоду од 24 сата (чак и ако није узастопно); • Физички контакт са случајем COVID-19 • Директан контакт са инфективним излучевинама случаја COVID-19 (нпр. током кашља) • Контакт у затвореном простору (нпр. домаћинство, сала за састанке, болничка чекаоница итд.) или путовање* са случајем COVID-19 дуже од 15 минута • Здравствени радник** или друга особа која пружа директну негу*** случају COVID-19 или лабораторијски радник** који рукује узорцима COVID-19 случаја, без ношења препоручене ЛЗО или уз могуће кршење употребе ЛЗО или одржавања хигијене руку 	<p>Особа која је имала једну или више од следећих изложености:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Контакт лицем у лице са случајем COVID-19 на растојању већем од два метра краће од 15 минута • Бити у затвореном простору (нпр. домаћинство, сала за састанке, болничка чекаоница итд.) или путовање* са случајем COVID-19 краће од 15 минута • Здравствени радник** или друга особа која директно пружа услуге негу*** случају COVID-19 или лабораторијски радник** који рукује са узорцима COVID-19 случаја, који је носио препоручену ЛЗО и обављао одговарајућу хигијену руку.

Када је у питању мера карантина од 14 дана иста се према препорукама Центра за контролу и превенцију болести може скратити. Приликом скраћивања мере карантина узети у обзир претходно здравствено стање особа у ризику којима се одређује мера карантина (деца или старије особе, присуство хроничне болести, имунодефицијенција и сл), специфичност колектива или породице у којој живи особа којој се одређује мера карантина (нпр живот са имунодефицијентном особом), као и могућност придржавања општих мера превенције након прекида карантина и њихове контроле.

Према томе карантин се може завршити:

1. након 10-ог дана без тестирања уколико током десетодневног надзора код особе нису пријављени симптоми COVID-19. Овом стратегијом процењује се да ће преостали ризик од преноса SARS-CoV-2 након прекида карантина износити око 1%, до максималних 10%.

2. Уколико постоје ресурси за PCR тестирањем, карантин је могуће прекинути након 7-ог дана уколико је резултат PCR теста негативан и уколико током седмодневног надзора нису пријављени симптоми COVID-19 код особе којој је одређена мера карантина. Узорак за PCR тестирање се мора узети најраније 48 сати пре истека времена планираног за укидање мере карантина. Карантин се не може прекинути раније од 7-ог дана. Овом стратегијом процењује се да ће преостали ризик од преноса SARS-CoV-2 након прекида карантина износити око 5%, до максималних 12%.

Табела 2. Трајање мере карантина у данима и потенцијални ризик од преношења SARS-CoV-2 након завршетка карантина (Извор: Centre for Disease Prevention and Control. Science Brief: Options to Reduce Quarantine for Contacts of Persons with SARS-CoV-2 Infection Using Symptom Monitoring and Diagnostic Testing)

Време у данима након којег се карантин може завршити	Преостали ризик од преношења SARS-CoV-2 вируса након завршетка карантина (%) са и без дијагностичког тестирања узорка у року од 48 сати пре времена планираног прекида карантина					
	Нетестирани		Тестирани RT-PCR тестом		Тестирани антигенским тестом	
	Медијана	Ранг	Медијана	Ранг	Медијана	Ранг
7	10.7	10.3-22.1	4.0	2.3-8.6	5.5	3.1-11.9
10	1.4	0.1-10.6	0.3	0.0-2.4	1.1	0.1-9.5
14	0.1	0.0-3.0	0.0	0.0-1.2	0.1	0.0-2.9

1. Mahase E. Covid-19: Is it safe to reduce the self-isolation period? BMJ. 2021 Dec 30;375:n3164. doi: 10.1136/bmj.n3164. PMID: 34969702.
2. CDC. CDC Updates and Shortens Recommended Isolation and Quarantine Period for General Population. Dostupno na: https://www.cdc.gov/media/releases/2021/s1227-isolation-quarantine-guidance.html?ACSTrackingID=USCDC_2067-DM72880&ACSTrackingLabel=Isolation%20and%20Quarantine%20%20%7C%20COVID-19&deliveryName=USCDC_2067-DM72880
3. [GOV.UK](#). Stay at home: guidance for households with possible or confirmed coronavirus (COVID-19) infection. Dostupno na: <https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-stay-at-home-guidance/stay-at-home-guidance-for-households-with-possible-coronavirus-covid-19-infection>
4. [GOV.UK](#). Guidance for contacts of people with confirmed coronavirus (COVID-19) infection who do not live with the person. Dostupno na: <https://www.gov.uk/government/publications/guidance-for-contacts-of-people-with-possible-or-confirmed-coronavirus-covid-19-infection-who-do-not-live-with-the-person/guidance-for-contacts-of-people-with-possible-or-confirmed-coronavirus-covid-19-infection-who-do-not-live-with-the-person>
5. CDC. Interim Guidance for Managing Healthcare Personnel with SARS-CoV-2 Infection or Exposure to SARS-CoV-2. Dostupno na: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/guidance-risk-assesment-hcp.html>
6. [GOV.UK](#). COVID-19: management of staff and exposed patients or residents in health and social care settings. Dostupno na: <https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-management-of-exposed-healthcare-workers-and-patients-in-hospital-settings/covid-19-management-of-exposed-healthcare-workers-and-patients-in-hospital-settings>